



# WYTYCZNE dla Delegatów Meczowych PZPN

wersja 2.1

**Departament Organizacji Imprez,  
Bezpieczeństwa i Infrastruktury**

Events Organization, Safety and Infrastructure Department

**POLSKI ZWIĄZEK PIŁKI NOŻNEJ**

# Wytyczne dla Delegatów Meczowych PZPN w zakresie pełnionej funkcji i wypełniania dokumentacji meczowej

## Spis treści

|   |    |
|---|----|
| § 1. [Postanowienia ogólne] .....   | 3  |
| § 2. [Szczegółowe obowiązki Delegata Meczowego PZPN] .....  | 4  |
| § 3. [Przerwanie meczu lub zakończenie meczu przed upływem regulaminowego czasu gry].....   | 6  |
| § 4. [Ogólne wskazówki dotyczące właściwego wypełniania Raportu Delegata Meczowego PZPN] .....  | 7  |
| § 5. [Sposób wypełniania Raportu Delegata Meczowego PZPN].....  | 7  |
| 1. Obszar (A) – INFORMACJE OGÓLNE.....  | 8  |
| 2. Obszar (B) – UWAGI DOTYCZĄCE ORGANIZACJI MECZU.....  | 8  |
| 3. Obszar (C) – ZINTEGROWANE PODEJŚCIE DO BEZPIECZEŃSTWA I ZABEZPIECZENIA IMPREZY PRZEZ ORGANIZATORA, POLICJĘ ORAZ INNE PODMIOTY..... | 10 |
| 4. Obszar (D) – PRZEBIEG IMPREZY .....  | 12 |
| 5. Obszar (E) – PODSUMOWANIE.....   | 14 |
| 6. Obszar (F) – ANEKS DO RAPORTU DELEGATA MECZOWEGO PZPN – CZ. GRAFICZNA....  | 14 |
| § 6. [Wytyczne dotyczące wypełniania Formularza Fair Play] .....  | 15 |
| § 7. [Wytyczne dotyczące przeprowadzenia spotkania organizacyjnego w dniu meczu] .....  | 16 |
| § 8. [Wytyczne dotyczące kontroli antydopingowej].....  | 17 |
| § 9. [Postanowienia końcowe].....   | 18 |
| ZAŁĄCZNIK NR 1: SKRÓCONA LISTA SPRAWDZAJĄCA DLA DELEGATA MECZOWEGO PZPN .....   | 19 |
| ZAŁĄCZNIK NR 2: WYKAZ PRZYKŁADOWYCH SYMBOLI ZABRONIONYCH .....  | 20 |
| NOTATKI: .....  | 26 |

## Podstawowe dokumenty:

- Raport Delegata Meczowego PZPN
- Aneks do Raportu Delegata Meczowego PZPN – Część Graficzna
- Formularz Fair Play
- Spotkanie Organizacyjne – Ekstraklasa
- Spotkanie Organizacyjne – I Liga, II Liga, Puchar Polski
- Lista Obecności / GSR Ekstraklasa
- Lista Obecności / GSR I Liga
- Lista Obecności / GSR II Liga
- Lista Obecności / GSR Puchar Polski

Wszystkie dokumenty dostępne na stronie [www.pzpn.pl](http://www.pzpn.pl) Zakładka FEDERACJA -> DOKUMENTY -> BEZPIECZEŃSTWO NA OBIEKTACH PIŁKARSKICH -> PRZEPISY / DOKUMENTY PZPN -> DOKUMENTY DLA DELEGATÓW MECZOWYCH PZPN  
Adres: <http://www.pzpn.pl/federacja/dokumenty>

\*\*\*

**„W związku z organizacją i bezpieczeństwem meczu piłki nożnej  
Delegat Meczowy PZPN  
reprezentuje PZPN oraz pełni rolę doradczą i wspierającą  
dla Organizatora / Klubu / Kierownika ds. Bezpieczeństwa.”**

\*\*\*

## **§ 1.** **[Postanowienia ogólne]**

1. Od rundy wiosennej sezonu 2012/2013 wszystkie obowiązki związane z administrowaniem / obsługą Delegatów Meczowych PZPN prowadzi Departament Organizacji Imprez, Bezpieczeństwa i Infrastruktury PZPN (dalej jako „Departament”).
2. Departament jest ośrodkiem kontaktowym Delegatów Meczowych PZPN szczebla centralnego, w tym Obserwatorów pełniących funkcję Delegata Meczowego PZPN, oraz Kierowników ds. Bezpieczeństwa szczebla centralnego w sprawach: szkoleniowych i konsultacji merytorycznych, obsad meczowych (w tym szczególnych zaleceń odnośnie do konkretnego meczu), zasad wypełniania Raportów i pozostałych dokumentów meczowych oraz innych kwestii związanych z organizacją i bezpieczeństwem meczów.
3. Komisja ds. Bezpieczeństwa na Obiektach Piłkarskich PZPN jest organem wspierającym i doradczym względem Departamentu w zakresie opiniowania i wytyczania nowych przedsięwzięć i kierunków rozwoju w obszarze organizacji i bezpieczeństwa meczów piłki nożnej w Polsce.
4. Delegaci Meczowi PZPN desygnowani na poszczególne mecze pełnią istotną rolę w tworzeniu bezpiecznego widowiska piłkarskiego. Rola ta polegać ma jednak na **doradztwie i wspieraniu** Kierowników ds. Bezpieczeństwa, którzy z ramienia Organizatorów imprez masowych / meczów piłki nożnej są głównymi decydentami odnośnie do sposobu organizacji spotkań piłkarskich i zapewnienia bezpieczeństwa ich uczestnikom.
5. Swoją postawą, posiadaną wiedzą oraz właściwą interpretacją obowiązujących przepisów w zakresie bezpieczeństwa, a w szczególności Ustawy o bezpieczeństwie imprez masowych z dnia 20 marca 2009 r., rozporządzeń do tej ustawy oraz przepisów wewnętrznych PZPN w zakresie bezpieczeństwa, Delegaci Meczowi PZPN mają służyć radą i wsparciem Organizatorowi / Kierownikowi ds. Bezpieczeństwa oraz pomagać we właściwym ocenianiu zaistniałych sytuacji związanych ze spotkaniem piłkarskim, przed jego rozpoczęciem, w trakcie jego trwania i po jego zakończeniu.
6. Delegat Meczowy PZPN wykonuje swoje obowiązki w oparciu o główną zasadę, która brzmi:  
**„W jaki sposób mogą wesprzeć oraz doradzić Organizatorowi meczu, którego reprezentuje Kierownik ds. Bezpieczeństwa?”**  
Delegat Meczowy PZPN nie powinien ingerować w organizację i zarządzanie bezpieczeństwem, a jego działania nie powinny mieć na celu znalezienie i wytknięcie jak największej ilości błędów w organizacji spotkania piłkarskiego.
7. Do głównych obowiązków Delegata Meczowego PZPN należą w szczególności:
  - a. telefoniczne skontaktowanie się z właściwym Kierownikiem ds. Bezpieczeństwa na 48 godzin przed planowanym rozpoczęciem meczu piłki nożnej;
  - b. przybycie na stadion z odpowiednim wyprzedzeniem czasowym (patrz § 2 pkt 3.);
  - c. przegląd dokumentacji dostarczonej przez Organizatora (sprawdzenie aktualnego zezwolenia na przeprowadzenie imprezy masowej / meczu piłki nożnej);

- d. przeprowadzenie dwóch części spotkania organizacyjnego w dniu meczu przy wykorzystaniu właściwego druku „Spotkanie Organizacyjne w dniu meczu” („SPO”);
  - e. ukonstytuowanie Grupy Szybkiego Reagowania (GSR) podczas spotkania organizacyjnego i, gdy wymagają tego okoliczności, zwołania jej członków celem wypracowania / podjęcia stosownych decyzji dotyczących przebiegu imprezy masowej (mecz piłki nożnej);
  - f. sprawdzenie terenu imprezy / stadionu pod kątem organizacji i bezpieczeństwa – *Skrócona Lista Sprawdzająca została załączona do niniejszych Wytycznych;*
  - g. wsparcie merytoryczne Kierownika ds. Bezpieczeństwa, przede wszystkim w momentach wymagających podjęcia przez Kierownika ds. Bezpieczeństwa tzw. „trudnych decyzji” mogących mieć wpływ na bezpieczeństwo meczu piłki nożnej;
  - h. w przypadku zaniechania ze strony Kierownika ds. Bezpieczeństwa lub sędziego zawodów – podjęcia decyzji o przerwaniu lub zakończeniu meczu piłki nożnej, **z zastrzeżeniem przepisów § 3.;**
  - i. ocena pracy służb porządkowych i informacyjnych (stewardów);
  - j. ocena zachowania kibiców, w tym grup zorganizowanych;
  - k. ocena zachowania osób znajdujących się na ławkach rezerwowych;
  - l. ocena postawy zawodników wobec siebie i wobec sędziów spotkania;
  - m. ocena sposobu organizacji meczu i zapewnienia bezpieczeństwa jego uczestnikom (kibicom, przedstawicielom mediów, zawodnikom, oficjelom meczowym, innym osobom) – każdorazowe omówienie organizacji imprezy podczas odprawy pomeczowej z Kierownikiem ds. Bezpieczeństwa;
  - n. terminowe sporządzenie i przesłanie Extranetem do PZPN / EKSTRAKLASY S.A. dokumentacji dotyczącej danego meczu;
  - o. składanie wyjaśnień na żądanie PZPN / EKSTRAKLASY S.A. / organów wymiaru sprawiedliwości.
8. Wszystkie zauważone problemy, sytuacje i zdarzenia niepożądane powinny być omówione przez Delegata Meczowego PZPN podczas pomeczowego spotkania z Kierownikiem ds. Bezpieczeństwa.

## **§ 2.**

### **[Szczegółowe obowiązki Delegata Meczowego PZPN]**

1. Delegat Meczowy PZPN zobowiązany jest stosować się do wskazówek zawartych w niniejszych „Wytycznych” przyjętych przez Departament do realizacji od rundy wiosennej sezonu 2012/2013.
2. Celem opracowywanej przez Delegata Meczowego PZPN dokumentacji jest:
  - a. uzyskanie pełnej informacji dotyczącej organizacji meczu oraz zapewnienia bezpieczeństwa i właściwej obsługi uczestnikom imprezy;
  - b. uzyskanie informacji dotyczących infrastruktury stadionowej, mających związek z zapewnieniem bezpieczeństwa zawodów;
  - c. pozyskanie wiedzy o pozytywnych i negatywnych zjawiskach oraz wydarzeniach dotyczących danego spotkania;
  - d. uzyskanie rzetelnej oceny pracy służb porządkowych i informacyjnych (stewardów);
  - e. właściwa ocena zdarzeń w zakresie punktacji Fair Play.
3. Do obowiązków Delegata Meczowego PZPN należy:
  - a. przybycie na miejsce zawodów co najmniej na:
    - **3,5** godziny przed wyznaczonym czasem rozegrania meczu w rozgrywkach Ekstraklasy,
    - **2** godziny przed meczem o mistrzostwo I i II Ligi oraz przed meczem Pucharu Polski.
  - b. zapoznanie się z dokumentacją dotyczącą organizacji zawodów poprzez sprawdzenie:
    - zezwolenia na przeprowadzenie meczu piłki nożnej jako imprezy masowej,
    - uprawnień do sprawowania funkcji Kierownika ds. Bezpieczeństwa,

- uprawnienia do sprawowania funkcji Spikera,
  - druków „Informacja Organizatora Zawodów” ze wszystkich poprzednich meczów danego sezonu rozgrywkowego.
- c. przeprowadzenie spotkania organizacyjnego w dniu meczu zgodnie z ustaleniami:
- **Ekstraklasa:**
    - I część spotkania - na 3 godziny przed meczem
    - II część spotkania - na 1,5 godziny przed meczem
  - **I i II Liga, Puchar Polski:**
    - I część spotkania - na 105 minut przed meczem
    - II część spotkania - na 75 minut przed meczem

Jakiegokolwiek odstępstwa od zasad określonych w punkcie 3. c. możliwe są tylko w ramach rozgrywek Pucharu Polski po uzyskaniu pisemnej zgody Departamentu.

4. W spotkaniach i odprawach powinni wziąć udział:
- **Ekstraklasa, I i II Liga, Puchar Polski – część I:**
    - Kierownik ds. Bezpieczeństwa
    - szef służb porządkowych i informacyjnych (stewardów)
    - przedstawiciel Policji
    - Spiker zawodów
    - SLO gospodarzy i gości (jeżeli są wyznaczeni i obecni)
    - Inne osoby – wg uznania Delegata Meczowego PZPN
  - **Ekstraklasa, I i II Liga, Puchar Polski – część II:**
    - kierownicy drużyn
    - sędziowie
    - Obserwator sędziów PZPN
    - przedstawiciel ekipy realizującej transmisję TV (jeśli dotyczy)
    - Spiker zawodów
    - Inne osoby – wg uznania Delegata Meczowego PZPN
5. Miejsca spotkań organizacyjnych Delegat Meczowy PZPN powinien odpowiednio uzgodnić z Kierownikiem ds. Bezpieczeństwa oraz sędziami.
6. Delegat Meczowy PZPN jest zobowiązany do przestrzegania następujących zasad:
- a. **zachowanie i ubiór** – Delegat Meczowy PZPN powinien zachowywać się w sposób profesjonalny i odpowiedzialny, prezentować właściwą postawę etycznie – moralną, a swoim wyglądem godnie reprezentować Polski Związek Piłki Nożnej.
  - b. **lojalność i dyskrecja** – Delegat Meczowy PZPN powinien powstrzymać się od wszelkich działań sprzecznych z interesem PZPN, nie może wypowiadać się w imieniu PZPN oraz nie jest upoważniony do udzielania wywiadów lub wystąpień publicznych poza zdarzeniami mającymi związek z meczem, podczas którego pełni funkcję Delegata Meczowego PZPN (Delegat Meczowy PZPN może wyłącznie poinformować media, że odnotował poszczególne zdarzenia związane z meczem i stosowne zapisy znajdują się w Raporcie, rozpatrywanym następnie przez organy dyscyplinarne Ekstraklasy S.A. lub PZPN). W szczególności:
    - zabrania się Delegatowi Meczowemu PZPN komentowania i publicznego wydawania opinii na temat organizacji i bezpieczeństwa imprezy oraz poziomu prowadzenia zawodów przez sędziów i podejmowanych przez nich decyzji.
    - Delegat Meczowy PZPN powinien poinformować PZPN o jakichkolwiek powiązaniach swojej osoby z klubami uczestniczącymi w rozgrywkach na szczeblu centralnym, a w szczególności powiązań finansowych i rodzinnych.
  - c. **poufność** – w trakcie pełnienia swojej funkcji i po jej zakończeniu, Delegat Meczowy PZPN powinien godnie reprezentować PZPN i chronić jego interesy. Zawartość dokumentacji meczowej Delegat Meczowy PZPN może udostępnić tylko osobom zainteresowanym, reprezentującym odpowiednie komórki organizacyjne PZPN lub Ekstraklasy S.A.

- d. **zakaz wymuszania decyzji na Organizatorze / Kierowniku ds. Bezpieczeństwa** – Delegat Meczowy PZPN pełni funkcję kontrolną względem Organizatora / Kierownika ds. Bezpieczeństwa, co nie oznacza jednak, że może on wymuszać podejmowanie konkretnych decyzji związanych z organizacją i bezpieczeństwem meczu piłki nożnej. Wskazane jest doradzanie, sugerowanie, pytanie o przesłanki, w oparciu o które Kierownik ds. Bezpieczeństwa podejmuje lub zamierza podjąć określone, własne decyzje. Delegat Meczowy PZPN powinien informować Kierownika ds. Bezpieczeństwa, że wszelkie wydarzenia i podjęte decyzje zostaną opisane w Raporcie Delegata Meczowego PZPN, ale informacja taka nie może przyjmować formy wywierania presji, grożenia Kierownikowi ds. Bezpieczeństwa.
7. Organizator zawodów piłkarskich zobowiązany jest do przygotowania Delegatowi Meczowemu PZPN oznakowanego pokoju, przeznaczonego do wykonywania pracy przed meczem, w czasie meczu i po jego zakończeniu oraz miejsca na trybunie głównej, z dobrą widocznością całego stadionu.
8. W celu należytego wypełniania obowiązków Delegata Meczowego PZPN, w tym swobodnego przemieszczania się i poruszania po całym terenie imprezy, zarówno przed meczem, w czasie jego trwania, jak i po zakończonych zawodach, Organizator wyposaża Delegata Meczowego PZPN w identyfikator z napisem *Delegat Meczowy PZPN*.

### § 3.

#### **[Przerwanie meczu lub zakończenie meczu przed upływem regulaminowego czasu gry]**

1. Zgodnie z Ustawą z dnia 20 marca 2009 r. o bezpieczeństwie imprez masowych (dalej jako „Ustawa”) oraz wewnętrznymi uregulowaniami PZPN, podmiotami władnymi do przerwania meczu (imprezy masowej) lub zakończenia meczu (imprezy masowej) przed upływem regulaminowego czasu gry są:
- właściwy organ wydający zezwolenie na przeprowadzenie imprezy masowej lub jego upoważniony przedstawiciel (art. 31 ust. 4 ustawy);
  - właściwy wojewoda lub jego upoważniony przedstawiciel (art. 34 a ust. 1 ustawy);
  - Organizator / Kierownik ds. Bezpieczeństwa (na podstawie art. 5 ust. 1 ustawy);
  - Dowódca operacji Policji na stadionie (po zaistnieniu przesłanki z art. 22 ust. 4 ustawy);
  - Delegat Meczowy PZPN (na podstawie niniejszych „Wytycznych” oraz poszczególnych regulaminów rozgrywek);
  - Sędzia zawodów (na podstawie art. 5 „Przepisów gry w piłkę nożną” oraz poszczególnych regulaminów rozgrywek).
2. Delegat Meczowy PZPN oraz sędzia zawodów przerywają lub kończą zawody przed czasem zawsze, gdy uznają, że:
- ewentualna eskalacja przemocy / rozwój zdarzeń niepożądanych doprowadzi do zagrożenia życia lub zdrowia uczestników imprezy masowej / meczu,  
**a decyzji tej uprzednio nie podjął Organizator / Kierownik ds. Bezpieczeństwa lub osoby opisane w punkcie 1. a. lub 1. b. lub 1.d. niniejszego paragrafu.**
  - niemożliwe jest kontynuowanie meczu z innych powodów (np. ze względu na zadymienie stadionu wskutek użycia środków pirotechnicznych, warunki atmosferyczne, awarię oświetlenia, stan murawy itp.).
3. **Każdorazowe podjęcie decyzji opisanych w punkcie 2. są decyzjami Delegata Meczowego PZPN lub sędziego zawodów i oznacza, że to właśnie Delegat Meczowy PZPN lub sędzia zawodów będą uzasadniać ich podjęcie przed właściwymi organami jurysdykcyjnymi PZPN / EKSTRAKLASY S.A.**
4. Delegat Meczowy PZPN oraz sędzia zawodów dążą do dokończenia meczu, konsultując wszelkie decyzje dotyczące przerwania meczu / zakończenia meczu przed upływem regulaminowego czasu gry / wznowienia przerwane meczu pomiędzy sobą oraz

z Kierownikiem ds. Bezpieczeństwa i, gdy jest to niezbędne, z Dowódcą operacji Policji na stadionie lub z pozostałymi członkami GSR.

5. Delegat Meczowy PZPN jest odpowiedzialny za ustanowienie sposobu przepływu informacji pomiędzy osobami wymienionymi w punkcie 4., co ustala podczas odpraw przedmeczowych.

#### **§ 4.**

##### **[Ogólne wskazówki dotyczące właściwego wypełniania Raportu Delegata Meczowego PZPN]**

1. Raport Delegata Meczowego PZPN musi być wypełniony na obowiązującym aktualnie druku, w systemie Extranet lub, w przypadku zakłóceń działania systemu, przesłany drogą e-mail na adres [bezpieczenstwo@pzpn.pl](mailto:bezpieczenstwo@pzpn.pl) / [ekstraklasa@ekstraklasa.org](mailto:ekstraklasa@ekstraklasa.org)
2. Termin przesłania Raportu wynosi:
  - 24 godziny od momentu zakończenia zawodów Ekstraklasy;
  - 48 godzin od momentu zakończenia zawodów I i II Ligi oraz Pucharu Polski;
  - 24 godziny od momentu zakończenia każdego zawodów w przypadku, gdy wystąpiło naruszenie bezpieczeństwa i porządku publicznego (incydenty / zdarzenia niepożądane).
3. Delegat Meczowy PZPN powinien wypełnić wszystkie rubryki Raportu właściwie i zgodnie ze stanem faktycznym, jednocześnie weryfikując informacje przekazywane przez Kierownika ds. Bezpieczeństwa – zarówno informacje przekazywane ustnie, jak i w druku „Informacja Organizatora Zawodów”.
4. Raport zawiera sześć obszarów wyszczególnionych poniżej oraz Formularz Fair Play. Spośród wszystkich obszarów obowiązkowo wypełnianych jest pierwszych pięć (od (A) do (E)), a OBSZAR (F) – ANEKS DO RAPORTU DELEGATA – CZĘŚĆ GRAFICZNA wypełniany jest jedynie w przypadku wystąpienia incydentów / zdarzeń niepożądanych.
5. Raporty Delegatów Meczowych PZPN służą do następujących celów:
  - a. bieżąca, tzn. trwająca w trakcie sezonu, weryfikacja sposobu organizacji meczów piłki nożnej;
  - b. informacje / dane / dowody wykorzystywane w ewentualnym postępowaniu dyscyplinarnym prowadzonym przez organy jurysdykcyjne PZPN;
  - c. dane do zbiorczych raportów statystycznych dotyczących sposobu organizacji meczów i bezpieczeństwa na stadionach w poszczególnych klasach rozgrywkowych;
  - d. szczegółowych, okresowych analiz danych, zawierających rekomendacje na przyszłość oraz ewentualne działania naprawcze do wdrożenia.
6. Wyłącznym właścicielem Raportów Delegatów Meczowych PZPN jest Polski Związek Piłki Nożnej.

#### **§ 5.**

##### **[Sposób wypełniania Raportu Delegata Meczowego PZPN]**

- ❖ Opisany poniżej sposób wypełniania Raportu jest właściwy przy założeniu, że system Extranet funkcjonuje poprawnie i dane są wpisywane bezpośrednio w systemie. W sytuacji, gdy Raport trzeba wypełnić w edytorze tekstu, wówczas w Raporcie nie będą dostępne pola wypełnione automatycznie przez system Extranet (dotyczy Obszaru (A) INFORMACJE OGÓLNE).
- ❖ Co do zasady – jeżeli w danym punkcie lub wierszu należy zaznaczyć pole wyboru, wówczas możliwe jest zaznaczenie tylko jednego pola wyboru z danego punktu / wiersza, ponieważ zawarte tam odpowiedzi wzajemnie się wykluczają i, z logicznego punktu widzenia, możliwa jest tylko jedna poprawna odpowiedź w takim przypadku.

- ❖ W poniższej instrukcji nie omówiono wszystkich punktów zawartych w Raporcie, a jedynie przykładowe. Przy pozostałych punktach, tam gdzie to możliwe, przy wypełnianiu Raportu należy zachowywać się na zasadzie analogii i ... z zachowaniem zdrowego rozsądku.

## **1. Obszar (A) – INFORMACJE OGÓLNE**

- **OBSZAR (A1) INFORMACJE NA TEMAT MECZU:**
  - Większość informacji będzie wypełniona automatycznie przez system Extranet.
  - Punkt 7. – należy wpisać konkretną godzinę udostępnienia stadionu dla publiczności.
  - Punkt 9. – należy pamiętać o poprawnym wpisaniu wyniku meczu do przerwy (nawias).
  - Punkt 10. – należy wpisać dokładny adres rozgrywania zawodów
- **OBSZAR (A2) INFORMACJE NA TEMAT SĘDZIÓW:**
  - Pola zostaną wypełnione automatycznie przez system Extranet.
- **OBSZAR (A3) INFORMACJE NA TEMAT WIDZÓW I TRANSMISJI:**
  - Dane wpisywane na podstawie informacji uzyskanych od Kierownika ds. Bezpieczeństwa / Organizatora po zakończeniu meczu.
  - Punkt 17. – jest wypełniany tylko, jeżeli grupa kibiców drużyny klubu gościa została autoryzowana przez klub gościa.
- **OBSZAR (A4) WSTĘPNA INFORMACJA NA TEMAT INCYDENTÓW / ZDARZEŃ NIEPOŻĄDANYCH:**
  - Z punktu widzenia bezpieczeństwa i dalszej analizy Raportu – są to najważniejsze informacje zawarte na pierwszej stronie Raportu.
  - W punktach 19. i 20. należy przekazać wstępną informację o charakterze ogólnym (poprzez zaznaczenie właściwego pola wyboru). Jeżeli opisane incydenty wystąpiły, to powinny zostać opisane przez Delegata Meczowego PZPN w dalszych częściach Raportu (np. w OBSZARACH (D) lub (E), w szczególności w punkcie 96.).

## **2. Obszar (B) – UWAGI DOTYCZĄCE ORGANIZACJI MECZU**

- **OBSZAR (B1) TYP IMPREZY I DOKUMENTACJA**
  - Punkt 21. – zaznaczyć właściwe pole wyboru po sprawdzeniu warunków określonych w zezwoleniu na przeprowadzenie imprezy masowej, jeżeli dotyczy.
  - Punkt 22. – zaznaczyć właściwe pole wyboru poprzez dokonanie subiektywnej oceny przedstawionych dokumentów. Na ocenę mają wpływ następujące czynniki: czytelność i aktualność dokumentacji, czy dokumenty zostały umieszczone w jednym segregatorze, czy zostały dostarczone na czas, czy zawierając plany graficzne itp. Jakikolwiek niedociągnięcia powodują, że nie wolno wystawić oceny wzorowej. Jeżeli przedstawione dokumenty były nieaktualne lub np. dotyczyły niewłaściwych osób, wówczas należy wystawić jedną z dwóch najniższych ocen. Jeżeli dokumentów nie przedstawiono w ogóle – należy wystawić najniższą ocenę. Ewentualne uwagi należy wpisać w punkcie 101. Raportu.
  - Dane Kierownika ds. Bezpieczeństwa i Spikera należy przepisać osobiście z dokumentacji dostarczonej przez Organizatora.
  - Punkt 24. – nr uprawnień Kierownika ds. Bezpieczeństwa: w przypadku imprezy masowej podwyższonego ryzyka należy wpisać zarówno numer zaświadczenia o ukończeniu szkolenia dla kierowników ds. bezpieczeństwa imprez masowych, jak i numer wpisu na listę kwalifikowanych pracowników ochrony fizycznej. W przypadku imprezy masowej lub innej imprezy – należy wpisać numer zaświadczenia o ukończeniu szkolenia dla kierowników ds. bezpieczeństwa imprez masowych.
  - Punkt 26. – nr uprawnień Spikera: należy zaznaczyć, czy uprawnienia zostały wydane przez PZPN.
  - Wszelkie dodatkowe uwagi opisowe można zawrzeć w OBSZARZE (E) – punkty 101. i 102. W takim przypadku uwagi należy także zakomunikować Organizatorowi meczu.



- **OBSZAR (B2) TEREN IMPREZY / STADIONU**

- Delegat Meczowy PZPN powinien sprawdzić bezpieczeństwo i przygotowanie stadionu, w tym także terenu poza stadionem, który należy do terenu imprezy masowej.
- Uwaga ogólna do punktów od 27. do 34. – przy każdym punkcie / pytaniu wybieramy jedną odpowiedź z dostępnych pól wyboru. Jeżeli w którymkolwiek punkcie / pytaniu przyznano jedną z dwóch najniższych ocen („słaby”, „niedopuszczalny”), wówczas konieczne jest każdorazowe opisanie / uzasadnienie takiego faktu w polu nr 35., gdzie można dodać wszelkie dodatkowe uwagi. Uwag tych staramy się nie powtarzać w dalszych częściach Raportu.
- Punkt 27. Estetyka stadionu – ocenę „wzorową” należy przyznać, gdy teren jest (przesłanki spełnione łącznie): czysty, posprzątnany, „miły dla oka” – gdy jednocześnie jest ładnie i, mówiąc kolokwialnie, „nie można się do czegokolwiek przyczepić” w omawianym zakresie. Ocenę „bardzo dobrą” przyznajemy, gdy (przykładowo) teren jest czysty i zadbane, ale występują drobne niedociągnięcia (np. pojedyncze śmieci), nie wpływające jednak na ogólne bardzo dobre wrażenie. W punkcie tym bierzemy również pod uwagę bezpieczeństwo terenu / stadionu w sensie infrastruktury (negatywny wpływ na bezpieczeństwo terenu / stadionu mają np. strome schody, wąskie przejścia / ciągi komunikacyjne, znaczne zaśmiecenie, nieuprzątnięte przedmioty itp.). Im więcej tych niedociągnięć, tym bliżej do wystawienia najniższej oceny. Co do zasady – wielkość stadionu nie powinna wpływać na przyznawaną ocenę, ale jego nowoczesność - tak.
- Punkty 28. i 29. parkingi – na ocenę mają wpływ takie czynniki, jak umiejscowienie parkingów (w przypadku kibiców – blisko stadionu, w przypadku drużyn i oficjeli meczowych – blisko budynku klubowego, chronienie parkingów, czystość, wielkość obszaru przeznaczonych na parkingi – czy właściwa, kwestie dojazdu / wyjazdu / organizacji ruchu na parkingach itp.). Jeżeli któregoś z parkingów nie przygotowano w ogóle (np. gdy przygotowano parkingi tylko dla kibiców gospodarzy), łączna ocena nie może być wyższa niż „przeciętne”.
- Punkt 30. wejście na stadion dla kibiców gospodarzy – na ocenę mają wpływ następujące czynniki: odpowiednia liczba stewardów (członków służb informacyjnych i porządkowych) obsługujących ten obszar, odpowiednie przygotowanie tego obszaru (w tym wielkość, przestrzeń, oznakowanie itp.), sprawność urządzeń itp.
- Punkt 31. przystosowanie stadionu dla kibiców niepełnosprawnych – na ocenę wpływ ma przede wszystkim występowanie przeszkód infrastrukturalnych, które muszą pokonać osoby poruszające się na wózkach inwalidzkich zanim dotrą na swoje miejsce. Oceniamy cały teren imprezy / imprezy masowej.
- Punkt 32. warunki oglądania meczu z trybun – oceniamy komfort siedzisk, zadaszenie siedzisk, widoczność na płytę boiska, czy widoczności nie zasłaniają kolumny, kamery, inne przeszkody itp.
- Punkt 33. ciągi komunikacyjne – należy sprawdzić czy publiczność jest w stanie w sposób bezpieczny przemieszczać się na terenie imprezy / stadionu. Na ocenę dodatkowo wpływa odpowiednie oznakowanie terenu / stadionu, zarówno w tablice informacyjne, jak i ostrzegawcze (np. ppoż.). Drożność ciągów komunikacyjnych oznacza brak przeszkód infrastrukturalnych (np. ściany, kolumny, bufety itp.), jak i mniejszych przeszkód fizycznych (np. kosze na śmieci, nieuprzątnięte materiały budowlane) na drogach przemieszczania się publiczności na terenie imprezy.
- Punkt 34. furtki ewakuacyjne na płytę boiska – Kierownik ds. Bezpieczeństwa powinien poinformować Delegata Meczowego PZPN o polityce, jaką stosuje w obszarze furtek ewakuacyjnych na płytę boiska – czy furtki te zamyka się na klucz, czy przy każdej furtce przebywa steward z właściwym kluczem, od którego momentu stewardzi przebywają przy furtkach itp. Następnie należy sprawdzić czy polityka ta jest realizowana / egzekwowana przez stewardów oraz czy inne elementy nie mają wpływu

na bezpieczeństwo imprezy (np. czy przy otwieraniu furtek nie przeszkadzają banery reklamowe, transparenty i inne elementy).

• **OBSZAR (B3) ORGANIZACJA / OBSŁUGA IMPREZY**

- Na wydajne imprezy masowe / mecze piłki nożnej składają się trzy podstawowe elementy: bezpieczeństwo, zabezpieczenie i obsługa. Ta ostatnia często pełni rolę prewencyjną (np. obniżanie poziomu zirygowania czy poziomu zdenerwowania kibiców poprzez miłe traktowanie). W niniejszym obszarze Delegat Meczowy PZPN ma za zadanie sprawdzić, czy Organizator meczu dba o kibiców i przykładą wagę do tego ważnego komponentu imprez masowych. Ponieważ ... „Gramy dla kibiców!”
- Uwaga ogólna do punktów od 36. do 48. – przy każdym punkcie / pytaniu wybieramy jedną odpowiedź z dostępnych pól wyboru. Jeżeli w którymkolwiek punkcie / pytaniu przyznano jedną z dwóch najniższych ocen („słaby”, „niedopuszczalny”), wówczas konieczne jest każdorazowe opisanie / uzasadnienie takiego faktu w polu nr 49., gdzie można dodać wszelkie dodatkowe uwagi. Uwag tych staramy się nie powtarzać w dalszych częściach Raportu. Opcję „nie dotyczy” zaznaczamy w przypadku nieobecności kibiców poszczególnych klubów na meczu.
- Punkt 37. przeglądanie odzieży i bagaży kibiców gospodarzy – oceniamy liczbę stewardów wykonujących czynności przeglądania (z podziałem na płeć stewardów), rozstawienie stewardów, politykę w stosunku do dzieci i osób starszych. Oceniając ten punkt należy wziąć pod uwagę późniejsze wydarzenia na trybunach (liczba odpalonych środków pirotechnicznych itp.).
- Punkt 38. – pod pojęciem „proaktywność stewardów” rozumiemy wychodzenie przez stewardów (członków służb informacyjnych i porządkowych) naprzeciw oczekiwaniom i potrzebom kibiców **z własnej inicjatywy**. Jeżeli (przykładowo) steward stoi z rękoma w kieszeniach, rozmawia prywatnie przez telefon, pali papierosy lub nie umie udzielić poprawnej odpowiedzi na zapytanie kibica o umiejscowienie bufetów czy toalet, wówczas ocena będzie niska lub najniższa. W zależności od okoliczności, poprawnie rozumiana proaktywność oznaczać może działanie stopniowe: najpierw zaznaczenie obecności przez stewarda, następnie nawiązanie kontaktu wzrokowego z kibicem i, następnie, ewentualne zadanie prostego pytania: „Jak mogę Pani / Panu pomóc?”.
- Punkty 45./46. przygotowanie depozytów – ocena „wzorowa” może zostać wystawiona jedynie, gdy przedmioty zdeponowane są odpowiednio zabezpieczone, a obsługa kibiców następuje szybko, bez zbędnych problemów i kolejek.
- Punkt 48. warunki pracy przedstawicieli mediów – ocena „wzorowa” może zostać wystawiona tylko wówczas, kiedy zarówno na trybunie, jak i w pomieszczeniach biurowych / w sali konferencyjnej zapewniono darmowy dostęp do internetu.

### **3. Obszar (C) – ZINTEGROWANE PODEJŚCIE DO BEZPIECZEŃSTWA I ZABEZPIECZENIA IMPREZY PRZEZ ORGANIZATORA, POLICJĘ ORAZ INNE PODMIOTY**

• **OBSZAR (C1) ORGANIZATOR / STEWARDZI**

- „Zintegrowane podejście do bezpieczeństwa i zabezpieczenia” to jedyny właściwy sposób organizacji imprez masowych / meczów piłki nożnej przez Organizatorów wspólnie ze służbami publicznymi, przede wszystkim Policją.
- Uwaga ogólna do punktów od 50. do 52. – przy każdym punkcie / pytaniu wybieramy jedną odpowiedź z dostępnych pól wyboru. Jeżeli w którymkolwiek punkcie / pytaniu przyznano jedną z dwóch najniższych ocen („słaby”, „niedopuszczalny”), wówczas konieczne jest każdorazowe opisanie / uzasadnienie takiego faktu w polu nr 57., gdzie można dodać wszelkie dodatkowe uwagi (te ostatnie mogą także dotyczyć informacji umieszczonych w punktach od 53.do 56.). Uwag tych staramy się nie powtarzać w dalszych częściach Raportu.

- Punkt 50. – na ocenę pracy Kierownika ds. Bezpieczeństwa wpływ mają następujące czynniki: podejście do obowiązków, punktualność, jakość udzielanych informacji, czytelny sposób komunikowania się, „ułożenie” współpracy z Policją, jakość sprawowanego nadzoru nad systemem stewardingu, sposób podejmowania decyzji (czy w oparciu o rozsądne przesłanki i dynamiczną analizę ryzyka), terminowe podejmowanie decyzji, jakość dostarczonych dokumentów, w tym druku „Informacja Organizatora Zawodów”, umiejętność delegowania zadań na współpracowników itp.
  - Punkt 51. – na ocenę pracy Spikera mają wpływ treść, forma i momenty podawanych komunikatów, w tym tych, o których mowa w punkcie 100. niniejszego Raportu. Prosimy także o uczulanie Spikerów na najczęściej popełniany przez nich błąd, tj. na sposób informowania o przedłużonym czasie gry. Komunikat ten powinien zawierać słowa „co najmniej”, np. „Druga połowa meczu została przedłużona o **co najmniej 3 minuty**”. Ma to kluczowe znaczenie, ponieważ podczas samego doliczonego czasu gry także mogą występować przerwy w grze i wówczas ten doliczony czas gry może wynieść więcej niż to, co zadeklarował Spiker. To z kolei może być przecież przyczyną niepożądanych reakcji piłkarzy i publiczności. I właśnie z tego powodu zwrot „co najmniej” powinien być uwzględniany przez spikerów w tego typu komunikatach.
  - Punkt 53. łączna liczba stewardów – wartość wpisana w tym punkcie ma być sumą wartości wpisanych w punktach 54. i 55. Poza służbami informacyjnymi i służbami porządkowymi do tej łącznej wartości nie wliczamy jakichkolwiek innych służb (np. wolontariuszy).
  - Punkt 56. – PZPN wdraża program „Stewarding – Najwyższa Jakość Organizacji Imprez”. W ramach niniejszego programu szkoleni są stewardzi (członkowie służb informacyjnych i porządkowych) w klubach piłkarskich szczebla centralnego. Dlatego Delegat Meczowy PZPN powinien poprosić Kierownika ds. Bezpieczeństwa o udostępnienie listy stewardów posiadających Certyfikaty Stewarda PZPN, którzy pracują podczas danego meczu. Liczbę tych stewardów należy wpisać w polu liczbowym w przykładowym formacie: „23”. Jeżeli Organizator nie dysponuje takimi stewardami, zwyczajnie wpisujemy w tym punkcie wartość „0”.
- **OBSZAR (C2) POLICJA ORAZ POZOSTAŁE SŁUŻBY**
    - Delegat Meczowy PZPN jest wyznaczony na dany mecz w celu sprawdzenia relacji Organizatora z lokalną Policją. **Pod żadnym pozorem Delegat Meczowy PZPN nie może psuć tych relacji lub wymuszać czegokolwiek na obydwu stronach, co mogłoby te relacje pogorszyć.**
    - Punkt 59. – wskazane jest, aby Dowódca operacji Policji (bądź jego kompetentny przedstawiciel) był obecny podczas odprawy przedmeczowej, jednakże łatwo można wyobrazić sobie sytuację, w której Dowódca operacji Policji nie dysponuje czasem. Wówczas Delegat Meczowy PZPN nie powinien wymuszać tej obecności, a jedynie zanotować w punkcie 101. lub 102. przyczynę nieobecności oraz czy Dowódca Policji został w istocie zaproszony do uczestniczenia w odprawie przedmeczowej / powiadomiony o godzinie jej rozpoczęcia.
    - Punkt 60. – analogicznie, udział Dowódcy operacji Policji w odprawie pomeczowej, także nie powinien być wymuszany przez Delegata Meczowego PZPN. Co więcej, odprawę tę (tj. pomiędzy Kierownikiem ds. Bezpieczeństwa i Dowódcą operacji Policji), w szczególności, gdy podczas meczu nie odnotowano incydentów / zdarzeń niepożądanych, można przenieść na inny dzień tygodnia następującego po zakończonych zawodach. Delegat Meczowy PZPN tym bardziej nie powinien niczego sugerować i wtrącać się, jeżeli procedury w tym temacie zostały uprzednio ustalone przez Kierownika ds. Bezpieczeństwa i Dowódcę operacji Policji i gdy funkcjonują one skutecznie.

- **OBSZAR (C3) DOWODZENIE I WSPÓŁPRACA PODMIOTÓW**

- W obszarze tym należy ocenić wydajność / efektywność pracy osób dowodzących organizacją i zabezpieczeniem imprezy masowej / meczu piłki nożnej.
- Punkty 64. i 65. – jeżeli zebrała się GSR lub nastąpiło przekazanie dowodzenia Policji, należy opisać przyczyny, moment w trakcie imprezy, jakie podjęto ustalenia, czy ustalenia okazały się skuteczne, czy podmioty współpracowały zgodnie z ustaleniami przyjętymi podczas spotkania organizacyjnego w dniu meczu itp. – fakty te opisujemy w OBSZARZE (E) – w polu 101. lub 102. (wpisu dokonujemy w jednym z tych pól, nie powtarzamy go w drugim polu). Należy rozróżnić pierwotne ukonstytuowanie się GSR podczas odprawy przedmeczowej od późniejszego zebrania się GSR w związku z wystąpieniem określonych zdarzeń. Dalsze szczegóły dotyczące GSR znajdują się w druku SPO.
- Punkt 66. – jest to jeden z najważniejszych punktów w Raporcie, który powinien mieć wpływ na ostateczną ocenę wpisywaną w punkcie 103.

#### 4. **Obszar (D) – PRZEBIEG IMPREZY**

- **OBSZAR (D1) ORGANIZACJA PRZYJMOWANIA NA STADION KIBICÓW DRUŻYNY GOŚCI**

- Jest to jeden z najważniejszych obszarów w Raporcie i jeżeli na meczu jest obecna grupa kibiców drużyny gości, to Delegat Meczowy PZPN musi posiadać dokładne informacje – w jaki sposób grupa ta była obsługiwana na stadionie przez służby organizatora.
- Punkt 67. – zawsze należy wpisać **przyczynę nieobecności** kibiców drużyny klubu gości na stadionie.
- Punkt 68. – oceniamy liczbę stewardów wykonujących czynności przeglądania (z podziałem na płeć stewardów), rozstawienie stewardów, politykę w stosunku do dzieci i osób starszych. Oceniając ten punkt należy wziąć pod uwagę późniejsze wydarzenia na trybunach (liczba odpalonych środków pirotechnicznych itp.).
- Punkt 69. czas wpuszczania kibiców przyjezdnych – Delegat Meczowy PZPN nie musi do końca przebywać przy bramach, aby upewnić się ile czasu trwało wpuszczanie na stadion tej grupy. Może to robić np. z poziomu stanowiska dowodzenia lub uzyskać przedmiotową informację w inny sposób. Jeżeli wartość wpisana w tym punkcie przekroczy „60”, wówczas przyczyny tego przekroczenia należy opisać w punkcie nr 73. Jeżeli jednak grupa kibiców przyjezdnych będzie pojawiała się na stadionie / przy wejściu w kilku grupach lub w odstępach czasu, wówczas należy ocenić czas wpuszczania głównej, największej grupy kibiców, a jeżeli wpuszczanie wszystkich kibiców gości następowało sprawnie i bez zakłóceń, to łączna wartość wpuszczania powinna być umownie wpisana jako „60” (chyba, że wpuszczano szybciej – wówczas należy wpisać właściwą wartość). Fakt pojawiania się kibiców przyjezdnych w kilku grupach lub w odstępach czasu należy opisać w punkcie nr 73.
- Punkt 71. – na ocenę mają wpływ następujące czynniki: odpowiednia liczba stewardów (członków służb informacyjnych i porządkowych) obsługujących ten obszar, odpowiednie przygotowanie tego obszaru (w tym wielkość, przestrzeń, oznakowanie itp.), sprawność urządzeń, wydajne ciągi komunikacyjne itp.

- **OBSZAR (D2) ZACHOWANIE PRZEDSTAWICIELI DRUŻYN PIŁKARSKICH**

- Na ocenę wpływ mają m.in. reakcje, ton, słowa, czy osoby przebywające na ławkach rezerwowych nie utrudniają pracy sędziom, sposób wykonywania zmian itp.
- Wszelkie incydenty powinny zostać opisane w punkcie 76.
- W każdym wypadku należy odnotować fakt przebywania na ławkach rezerwowych osób do tego nieuprawnionych i postarać się zidentyfikować takie osoby.
- Oceny wystawiana w punktach 74. i 75. powinny znaleźć odzwierciedlenie we właściwych rubrykach w ramach punktacji Fair Play, np. w przypadku wystawienia oceny „przeciętne” ilość punktów przyznana w klasyfikacji Fair Play powinna wynosić 3.
- Patrz też analogiczne uwagi odnośnie do sposobu wypełniania formularza Fair Play.

- **OBSZAR (D3) ZACHOWANIE PUBLICZNOŚCI**

- Należy wystawić ogólną ocenę, na którą wpływ mają także pozytywne zachowania, np. sposób prowadzenia zorganizowanego dopingu.
- Oceny wystawiana w punktach 77. i 78. powinny znaleźć odzwierciedlenie we właściwych rubrykach w ramach punktacji Fair Play, np. w przypadku wystawienia oceny „przeciętne” ilość punktów przyznana w klasyfikacji Fair Play powinna wynosić 4-5.
- Patrz też analogiczne uwagi odnośnie do sposobu wypełniania formularza Fair Play.

- **OBSZAR (D4) INCYDENTY / ZACHOWANIA NIEPOŻĄDANE W TRAKCIE MECZU**

- Uwaga ogólna do punktów od 79. do 95. – przy każdym punkcie / pytaniu wybieramy jedną odpowiedź z dostępnych pól wyboru. Jeżeli w którymkolwiek punkcie / pytaniu przyznano jedną z dwóch najniższych ocen („słaby”, „nie dopuszczalny”), wówczas konieczne jest każdorazowe opisanie / uzasadnienie takiego faktu w polu nr 96., gdzie można dodać wszelkie dodatkowe uwagi. Uwag tych staramy się nie powtarzać w dalszych częściach Raportu.
- Jeśli nie da się ustalić, którzy kibice byli sprawcami poszczególnych incydentów, wówczas zaznaczamy odpowiedź „TAK – tylko gospodarze”, a w polu nr 96. dodajemy opis, z którego mają także wynikać przyczyny niemożności ustalenia, o których kibiców chodziło.
- Punkt 79. późne przybycie kibiców – interesuje nas, jak wiele osób weszło na mecz po jego rozpoczęciu. Jeśli takie zdarzenie miało miejsce – prosimy o zaznaczenie właściwego pola wyboru i o dalsze szczegóły (przyczyny, rozwój sytuacji) w punkcie 96.
- Punkt 80. pirotechnika – jeżeli dotyczy, prosimy o szczegóły w punkcie 96. (przybliżona liczba odpalonych środków, czy rzucono nimi na płytę boiska / w inne sektory, czy nastąpiło realne zagrożenie życia / zdrowia, czy przerwano mecz itp. – konieczne ze wskazaniem, których kibiców dotyczyło oraz jaka była reakcja Organizatora). Przydatne będą również wszelkie zdjęcia obrazujące skalę problemu podczas danego meczu – zdjęcia można dodać w zakładce „Załączniki” (wielkość pliku zawierającego pojedyncze zdjęcie: do 512 kb).
- Punkt 81. rzucanie przedmiotami – analogicznie, jak przy poprzednim punkcie, natomiast ten punkt dotyczy wszystkich innych przedmiotów niż środki pirotechniczne.
- Punkt 82. wtargnięcie na płytę boiska – analogicznie jak w poprzednim punkcie; jeżeli wystąpiło – prosimy o podanie w szczególności liczby osób, które wtargnęły na boisko, miejsca wtargnięcia oraz reakcji stewardów.
- Punkty od 83. do 87. – prosimy pamiętać o wskazaniu, których kibiców dotyczy, skutków / wpływu na bezpieczeństwo osób, czy przerwano mecz itp. Jeżeli nie uda się zidentyfikować kibiców danego klubu, to zaznaczamy pole „TAK – tylko gospodarze” i wyjaśniamy sytuację w punkcie 96.
- Punkt 88. zachowania dyskryminujące – odnotowujemy wszelkie okrzyki, ich natężenie, ale także reakcję stewardów i spikera. [Przykładowe symbole zabronione znajdują się w Załączniku nr 2 do niniejszych Wytycznych.](#)
- Punkt 93. – segregacja ta dotyczy rozdzielenia grupy kibiców gości od kibiców gospodarzy. Ma ona znaczenie szczególnie w przypadku, gdy dane grupy kibiców są wobec siebie nastawione antagonistycznie / wrogo. Bierzymy pod uwagę zapewnienie odpowiedniej jakości strefy buforowej, asystę stewardów, ale także segregację kibiców przy wchodzeniu na stadion oraz podczas jego opuszczania. Jeżeli wystąpiły problemy dotyczące tego zagadnienia, wówczas zaznaczamy odpowiednie pole wyboru („Tak, wystąpiła”), a szczegóły opisujemy w punkcie 96.

- **OBSZAR (D5) ORGANIZACJA OPUSZCZANIA STADIONU PRZEZ KIBICÓW DRUŻYNY GOŚCI**

- Punkt 100. – w tym polu szczególnie interesujące są wszelkie adnotacje o sposobie informowania przez Spikera grupy kibiców drużyny gości. Jakie to były komunikaty? Kiedy je podawano? Czy w sposób zrozumiały? Czy je powtarzano?

Czy następowało uspokojenie czy zniechęcenie tłumu? Jaka była kolejna reakcja spikera? Itp.

## **5. Obszar (E) – PODSUMOWANIE**

### **1. OBSZAR (E1) TREŚĆ REKOMENDACJI**

- Punkt 101. – tutaj Delegat Meczowy PZPN wpisuje treść wszelkich uwag i rekomendacji, które przekazał Kierownikowi ds. Bezpieczeństwa / Organizatorowi zawodów. Zakres hasłowy tego punktu w Raporcie musi pokrywać się z uwagami / zaleceniami Delegata Meczowego PZPN wpisanymi do arkusza „Informacja Organizatora Zawodów”.
- Uwagi powinny być nie tylko ocenne, ale także konstruktywne (np. w jaki sposób poprawić określone elementy organizacji meczu? Jak przyspieszyć wpuszczanie kibiców na stadion? Itp.)

### **2. OBSZAR (E2) INNE UWAGI DELEGATA MECZOWEGO**

- Punkt 102. – tutaj Delegat Meczowy PZPN wpisuje wszelkie inne uwagi, które uzna za stosowne, przy jednoczesnym unikaniu powtarzania / dublowania poszczególnych wpisów w Raporcie.
- Punkt 103. – należy zaznaczyć odpowiednie pole wyboru wystawiając ocenę dotyczącą ogólnej organizacji meczu. Jeżeli wystąpią problemy, np. związane z zachowaniem kibiców drużyny gości, to nie oznacza to automatycznie, że ocena organizacji meczu jest przeciętna lub słaba – wówczas należy ocenić **czy Organizator mógł przewidzieć te problemy**, czy mówił o nich podczas odprawy przedmeczowej, w jaki sposób na nie zareagował, czy dążył do deeskalacji konfliktów, czy podejmował dialog z kibicami itp. Natomiast uprzednie zaznaczenie ocen „słaby” lub „niedopuszczalny”, szczególnie w obszarach (B) UWAGI DOTYCZĄCE ORGANIZACJI MECZU lub (C) ZINTEGROWANE PODEJŚCIE... powinno skłaniać Delegata Meczowego PZPN do wystawienia odpowiednio niższej ogólnej oceny organizacji meczu w punkcie 103. Podsumowując – prosimy wyważyć własną ocenę, biorąc pod uwagę zarówno wcześniejsze przygotowanie Organizatora, jak i działania (prewencyjne i reakcyjne) podejmowane przez Organizatora podczas przebiegu imprezy.
- Najważniejsze punkty mające wpływ na ocenę końcową, to: 50., 51., 52. i 66. – ocena końcowa powinna być wypadkową ocen wpisanych w tych czterech punktach.
- POUCZENIE – pole informacyjne u dołu Raportu – przypomnienie o terminach i sposobie wysyłania dokumentacji meczowej. Ewentualne podpisy zostawiamy tylko na oryginalnych dokumentach (jeśli dotyczy).

## **6. Obszar (F) – ANEKS DO RAPORTU DELEGATA MECZOWEGO PZPN – CZ. GRAFICZNA**

- W systemie Extranet pole to jest przygotowane łącznie z ikonami (np. rac, przedmiotów), gotowymi do przeniesienia na poglądową mapę stadionu.
- W edytowalnej wersji Raportu Delegat Meczowy samodzielnie nanosi na mapę obiekty, które opisuje w legendzie na dole Aneksu.
- Niniejszy Aneks jest wypełniany w celu zaprezentowania konkretnych miejsc wystąpienia incydentów / zdarzeń negatywnych, które często łatwiej jest umieścić na poglądowej mapie, niż opisywać słownie.
- Jeżeli incydenty / zdarzenia niepożądane nie wystąpiły, Delegat Meczowy PZPN nie wypełnia Aneksu w systemie Extranet, ani w edytorze tekstu.

## § 6.

### [Wytyczne dotyczące wypełniania Formularza Fair Play]

#### 1. Żółte i czerwone kartki.

Ocena polega na odejmowaniu od maksymalnej liczby **punktów 5** – za każdą żółtą kartkę **0,5 punktu**, natomiast za czerwoną kartkę:

- **1 punkt** za faul taktyczny (tzw. akcja ratunkowa),
- **2 punkty** za grę brutalną, wysoce niesportowe zachowanie.

Jeżeli jednak zawodnik otrzyma drugą żółtą kartkę, a w rezultacie czerwoną, odejmuje się **1 punkt**.

Jeżeli natomiast zawodnik po wcześniejszej żółtej kartce, otrzymuje bezpośrednio czerwoną kartkę,

to suma odejmowanych punktów musi wynosić **1,5 (0,5 + 1) punktu** lub **2,5 (0,5 + 2) punktu**.

#### 2. Gra pozytywna.

Przy ocenie należy brać pod uwagę pozytywne aspekty mające wpływ na atrakcyjność zawodów, w tym:

- ofensywna taktyka, w następstwie której widoczna jest chęć zdobycia bramki lub rozstrzygnięcie meczu, poprzez zdobycie jak największej ilości bramek;
- zachowanie płynności gry;
- szybkie wprowadzanie piłki do gry, przyspieszanie tempa gry itp.

Do negatywnych spostrzeżeń podczas meczu należy zaliczyć:

- świadome opóźnianie i spowalnianie tempa gry,
- stosowanie taktyki opartej na faulowaniu, celem utrzymania korzystnego wyniku meczu,
- wymuszanie na sędziach reakcji na faule, dyskusje z sędziami itp.

Zaleca się zatem Delegatom Meczowym PZPN, aby różnicować liczby przyznanych punktów – inaczej w przypadku meczu bezbramkowego, inaczej w przypadku meczu, w którym zdobywa się jedną, czy kilka bramek przez tę samą drużynę.

#### 3. Zachowanie wobec przeciwników.

W punkcie tym Delegat Meczowy PZPN musi zwrócić szczególną uwagę na wzajemne poszanowanie przeciwników. Istotnego znaczenia nabiera fakt, czy zawodnicy, nawet przy karach indywidualnych, zachowują się agresywnie, czy też potrafią na spokojnie przyjąć fakt przewinienia, nawet jeśli jest to przewinienie bardzo niebezpieczne, czy brutalne. Kiedy zawodnik zostaje wykluczony z gry, a jest to efektem brutalnego zagrania, to ocena w tej kategorii nie powinna przekroczyć **dwóch punktów**, natomiast w przypadku oplucia, wszczęcia bójki itp. – ocena nie powinna przekroczyć **jednego punktu**. Ważne jest również zachowanie zawodnika wobec kontuzjowanego przeciwnika.

#### 4. Zachowanie wobec sędziego.

W ocenie tej Delegat Meczowy PZPN powinien zwrócić szczególną uwagę, czy decyzje sędziego wywołują u zawodników zdenerwowanie i niesportowe zachowania, polegające na częstej lub bardzo częstej krytyce decyzji sędziowskich. Nadmierna gestykulacja mająca wpływ na zachowanie publiczności powinna skłaniać Delegata Meczowego PZPN do obniżania oceny w tym punkcie. Jeżeli natomiast wystąpi zjawisko czynnego znieważenia sędziów, to ocena punktowa nie powinna przekroczyć **jednego punktu**.

#### 5. Zachowanie osób na ławce rezerwowych.

- Należy tu zwrócić uwagę na zachowanie się osób przebywających na ławce rezerwowych, a w szczególności kadry trenerskiej. Przy okazywaniu niezadowolenia dotyczącego decyzji sędziowskich przez osoby znajdujące się na ławce w sposób gwałtowny, odbierany przez obserwatorów meczu jako krytykę, a także z użyciem słów niecenzuralnych, ocena nie może być wyższa **niż trzy punkty**.

- W sytuacji, kiedy nastąpi wykluczenie kogokolwiek z ławki rezerwowych i odesłanie do szatni lub na trybuny, ocena nie może być wyższa **niż dwa punkty**.
- W skrajnych przypadkach – wywołania „awantury” przez osoby znajdujące się na ławce rezerwowych w stosunku do sędziów, ocena nie powinna przekroczyć **jednego punktu**.
- Incydenty dotyczące osób, które są uprawnione do przebywania na ławce rezerwowych, a które wydarzyły się np. przy schodzeniu do szatni, także powinny mieć wpływ na ocenę.

#### 6. Zachowanie publiczności.

Zachowanie publiczności to jeden z najistotniejszych punktów w klasyfikacji Fair Play.

Jeżeli podczas zawodów zostaną odnotowane takie zdarzenia, jak:

- wulgaryzmy pod adresem sędziów, zespołu gości,
- wulgaryzmy pod adresem zawodników (bez znaczenia czy gospodarzy, czy gości),
- wulgaryzmy pod adresem osób znajdujących się na ławkach rezerwowych lub innych osób funkcyjnych,

i Delegat Meczowy PZPN stwierdzi, iż takie zdarzenia występowały wielokrotnie, to ocena nie powinna w żadnym przypadku **przekroczyć pięciu punktów**. Kiedy w negatywnym zachowaniu kibiców obok wulgaryzmów następuje użycie środków pirotechnicznych oraz rzucanie serpentyn lub innych przedmiotów poza ogrodzenie oddzielające widownię od płyty boiska, to ocena zachowania publiczności nie może **przekroczyć trzech punktów**.

Jeżeli natomiast przed, w trakcie lub po zawodach wystąpią zachowania rasistowskie, antysemityczne, to liczba przyznanych punktów za zachowanie publiczności musi obejmować **przedział jeden – trzy punkty**.

Wypełniając formularz Fair Play należy pamiętać, iż w przypadku negatywnych zachowań kibiców gości, nawet kiedy ich liczba jest mniejsza, niż 50 osób, należy dokonać oceny ich zachowania i wystawić ocenę. Należy też pamiętać, że pojedynczy, mniej istotny incydent nie powinien wpływać na ocenę w tej kategorii, szczególnie jeżeli liczba widzów na stadionie wynosi kilkanaście czy kilkadziesiąt tysięcy, a sprawca incydentu został ujęty.

**W obszarach od 2. do 6. najniższą notą może być ocena „1”. Zachowanie kibiców drużyny klubu gości (obszar 6.) może zostać ocenione tylko w przypadku, gdy grupa została autoryzowana przez klub gości. W innym przypadku ocena za zachowanie tych osób wliczana jest do oceny kibiców miejscowych.**

#### § 7.

##### [Wytyczne dotyczące przeprowadzenia spotkania organizacyjnego w dniu meczu]

##### **Standardowy przebieg spotkania organizacyjnego na terenie stadionu w dniu meczu**

1. Spotkaniu przewodniczy Delegat Meczowy PZPN, który w tym celu posługuje się właściwym drukiem „SPO” (Spotkanie Organizacyjne w dniu meczu).
2. Delegat Meczowy PZPN przywozi ze sobą druk SPO na mecz. Właściwy druk (dwa różne druki – jeden na mecz Ekstraklasy, inny na pozostałe rozgrywki szczebla centralnego) należy pobrać z: <http://www.pzpn.pl/federacja/dokumenty> (odpowiednio: SPO-Ekstraklasa lub SPO-I Liga, II Liga, Puchar Polski)
3. Zadaniem Delegata Meczowego PZPN jest zapoznanie się z całą dostępną dokumentacją meczową przed rozpoczęciem spotkania organizacyjnego.
4. W spotkaniu dotyczącym spraw bezpieczeństwa może uczestniczyć przedstawiciel zespołu gości.
5. **Część spotkania dotycząca punktu „Sprawy sędziowskie” odbywa się na 90 minut (Ekstraklasa) lub na 75 minut (I Liga, II Liga, PP) przed rozpoczęciem zawodów.**



6. **W części dotyczącej „spraw sędziowskich” uczestniczą sędziowie, kierownicy drużyn, Obserwator sędziów, przedstawiciele TV oraz Spiker zawodów.**
7. Delegat Meczowy PZPN może zapraszać inne osoby do uczestniczenia w spotkaniu organizacyjnym.
8. Klub, będący gospodarzem zawodów musi zapewnić, że podczas inspekcji całe wyposażenie boiska, które jest używane podczas meczu, znajduje się już na właściwych miejscach, w tym ławki rezerwowych, bramki, bramka zapasowa, siatki, kamery monitoringu, reklamy itd.
9. Przed rozpoczęciem spotkania Delegat Meczowy PZPN powinien udostępnić listę obecności, na której wszyscy uczestnicy spotkania powinni napisać swoje imię i nazwisko, telefon kontaktowy oraz pełnioną funkcję.
10. Wydrukowaną listę obecności (czysty druk) Delegat Meczowy PZPN przywozi ze sobą na mecz. Listę należy pobrać z: <http://www.pzpn.pl/federacja/dokumenty>
11. Lista obecności jest uzupełniana przez przedstawiciela / przedstawicieli gości po przybyciu na spotkanie.
12. Wypełniona lista obecności musi być przekazana z powrotem Delegatowi Meczowemu PZPN. Kopia wypełnionej listy obecności powinna podczas meczu znajdować się w stanowisku dowodzenia.
13. Co do zasady, program spotkania zawarty w druku „SPO” musi być wypełniony w całości, **jednak Delegat Meczowy PZPN może wypełnić część niniejszego formularza na podstawie otrzymanych dokumentów (informacja o pojemności stadionu, liczba wejść itp.) bez konieczności zadawania na spotkaniu wszystkich pytań, jeżeli uzna to za stosowne.**
14. Dla spotkań, które nie stanowią zawodów o podwyższonym ryzyku, Delegat Meczowy PZPN może uznać, które ze spraw nie wymagają szczegółowego omówienia.
15. Delegat Meczowy PZPN ma obowiązek przypomnieć podczas spotkania organizacyjnego o konieczności podjęcia działań mających na celu usprawnienie przyjmowania kibiców drużyny klubu gości oraz podjęcia analogicznych działań mających na celu usprawnić opuszczanie przez kibiców drużyny klubu gości stadionu / terenu imprezy.
16. Należy pamiętać, że osoby pełniące funkcję SLO (Klubowy koordynator ds. współpracy z kibicami) mogą okazać się cennymi, dodatkowymi źródłami informacji oraz że są uprawnione i jednocześnie powinny brać udział w pierwszej odprawie przedmeczowej (pod warunkiem, że są obecne na stadionie, co głównie dotyczy SLO klubu gości).

## § 8.

### [Wytyczne dotyczące kontroli antydopingowej]

#### **1. Założenia wstępne dotyczące kontroli antydopingowej**

- 1) Klub gospodarzy / organizator imprezy musi być zawsze przygotowany na umożliwienie przeprowadzenia kontroli antydopingowej w dniu meczowym, co Delegat Meczowy PZPN sprawdza przed rozpoczęciem spotkania organizacyjnego i potwierdza w jego trakcie.
- 2) Zawodnicy obowiązkowo poddają się kontroli antydopingowej, co wynika z obowiązków sportowców i przepisów WADA (Światowa Agencja Antydopingowa).
- 3) Delegat Meczowy PZPN uczestniczy w ewentualnej kontroli antydopingowej zawodników jako przedstawiciel PZPN, obserwując przebieg kontroli i sprawdzając, czy jest on zgodny z niniejszymi wytycznymi, przygotowanymi wspólnie przez Departament i Polską Komisję do Zwalczenia Dopingu w Sporcie.
- 4) Zgodnie z głównym założeniem dotyczącym kontroli antydopingowej – **zawodnicy, aż do zakończenia meczu, nie wiedzą, który z nich zostanie poddany kontroli antydopingowej.**

#### **2. Standardowy przebieg kontroli antydopingowej**

- 1) Drużyny dowiadują się o planowanej kontroli antydopingowej najpóźniej na 60 minut przed rozpoczęciem meczu i **zawsze po uprzednim przekazaniu wypełnionych składów drużyn sędziom zawodów.**

- 2) Co do zasady, pomiędzy 30 a 15 minutą przed rozpoczęciem meczu przeprowadzane jest anonimowe losowanie zawodników (co do zasady: po trzech zawodników podstawowych oraz po dwóch rezerwowych z każdego zespołu, łącznie 10 osób), a wylosowane nazwiska / numery zawodników, bez ujawniania ich komukolwiek, są wkładane do koperty, która jest następnie komisyjnie lakowana / zamykana. W tym momencie jakakolwiek osoba nie wie, którzy z zawodników zostali wylosowani do kontroli, a osoby biorące udział w losowaniu (w tym Delegat Meczowy PZPN) podpisują stosowny protokół przygotowany przez zespół antydopingowy. Ostateczny czas i miejsce przeprowadzenia losowania ustala Delegat Meczowy PZPN w porozumieniu z przedstawicielem organizatora meczu i Przewodniczącym Antydopingowego Zespołu Kontrolnego (AZK).
- 3) Koperta, o której mowa w punkcie 2., do czasu komisyjnego otwarcia, pozostaje u przedstawicieli AZK.
- 4) Otwarcie koperty następuje, co do zasady, w obecności Delegata Meczowego PZPN, bezpośrednio po zakończeniu meczu. AZK dąży do otwarcia koperty w obecności przedstawicieli obydwu drużyn, kierując się ustaleniami poczynionymi w trakcie losowania.
- 5) Wylosowani do kontroli piłkarze, po podpisaniu wezwania do kontroli antydopingowej, powinni być kierowani do stacji kontroli antydopingowej, w miarę możliwości przy asyście przedstawiciela AZK. Zawodnicy ci opuszczają stację kontroli antydopingowej dopiero po oddaniu próbki moczu / wykonaniu kontroli, przy czym, na żądanie AZK, zawodnicy mają obowiązek oddania próbki krwi.
- 6) Przed przystąpieniem do wykonania czynności kontrolnych Delegat Meczowy PZPN razem z kierownikami drużyn i członkami AZK weryfikuje tożsamość wylosowanych zawodników.
- 7) W momencie, gdy wszyscy wylosowani zawodnicy stawili się do stacji kontroli, a ich tożsamość została zweryfikowana pozytywnie, Delegat Meczowy PZPN może opuścić stację kontroli.

### 3. Dodatkowe informacje dotyczące kontroli antydopingowej

- 1) AZK może wybrać dodatkowych (oprócz wylosowanych) zawodników do kontroli, o czym informuje Delegata Meczowego PZPN wraz z podaniem przyczyny wyboru.
- 2) Jeżeli z jakichkolwiek przyczyn **wylosowany i powiadomiony zawodnik** nie stawi się do stacji kontroli, to zawodnika **nie doprowadza się** do stacji kontroli siłą, a Delegat Meczowy PZPN jedynie opisuje taką sytuację w Raporcie.
- 3) Kierownicy drużyn mogą być obecni w stacji kontroli podczas wykonywania czynności kontrolnych. Również kontrolowani zawodnicy mogą prosić o dostarczenie dresów i innych rzeczy osobistych, ale do chwili oddania próbki moczu kontrolowani zawodnicy nie mogą skorzystać z natrysku (prysznic).
- 4) Z doświadczenia wynika, że od chwili wejścia zawodnika do stacji kontroli czas na oddanie próbki moczu wynosi średnio 10-12 minut, a średni czas skontrolowania 6 zawodników trwa pomiędzy 1,5 a 3 godziny.
- 5) Obowiązkiem Delegata Meczowego PZPN jest powzięcie informacji od przedstawiciela AZK na temat przebiegu kontroli. Informację tę można uzyskać osobiście lub telefonicznie. W przypadku wystąpienia jakichkolwiek problemów związanych z przebiegiem kontroli antydopingowej Delegat Meczowy PZPN sporządza właściwe adnotacje w Raporcie, z zaznaczeniem źródła informacji.
- 6) W przypadku, gdy Delegat Meczowy PZPN nie jest w stanie wziąć udziału w losowaniu zawodników lub w dalszych czynnościach kontrolnych, PZPN jest reprezentowany przez Obserwatora sędziów lub, w drugiej kolejności, przez jednego z sędziów zawodów.

### § 9.

#### **[Postanowienia końcowe]**

Niniejsze Wytyczne zostały przyjęte do realizacji przez Departament od rundy wiosennej sezonu 2012/2013.

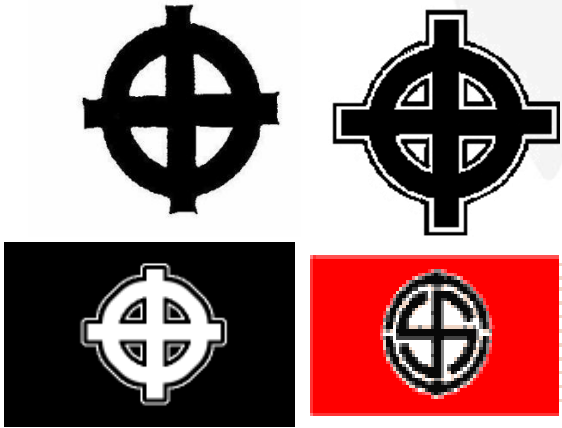
**ZAŁĄCZNIK NR 1: SKRÓCONA LISTA SPRAWDZAJĄCA DLA DELEGATA MECZOWEGO PZPN**

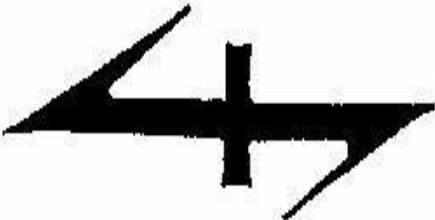
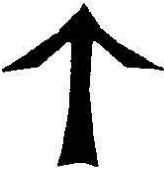

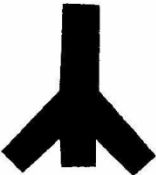
- |   |     |                          |     |                          |
|---|-----|--------------------------|-----|--------------------------|
| 1. Parkingi kibice / drużyny / oficjele meczowi   | TAK | <input type="checkbox"/> | NIE | <input type="checkbox"/> |
| 2. Ogrodzenie terenu imprezy / stadionu   | TAK | <input type="checkbox"/> | NIE | <input type="checkbox"/> |
| 3. Punkty depozytowe przy każdym wejściu  | TAK | <input type="checkbox"/> | NIE | <input type="checkbox"/> |
| 4. Regulaminy przy każdym wejściu   | TAK | <input type="checkbox"/> | NIE | <input type="checkbox"/> |
| 5. Kołowrotki / działają  | TAK | <input type="checkbox"/> | NIE | <input type="checkbox"/> |
| 6. Bramy ewakuacyjne ze stadionu<br>(niezablokowane, obecność stewardów)                | TAK | <input type="checkbox"/> | NIE | <input type="checkbox"/> |
| 7. Ogólny wygląd i bezpieczeństwo terenu imprezy / stadionu                             | TAK | <input type="checkbox"/> | NIE | <input type="checkbox"/> |
| 8. Ciągi komunikacyjne / bezpieczne, drożne, niezablokowane                             | TAK | <input type="checkbox"/> | NIE | <input type="checkbox"/> |
| 9. Przystosowanie terenu dla osób niepełnosprawnych                                     | TAK | <input type="checkbox"/> | NIE | <input type="checkbox"/> |
| 10. Oznakowanie terenu imprezy / stadionu<br>(znaki ppoż, bezpieczeństwa, informacyjne) | TAK | <input type="checkbox"/> | NIE | <input type="checkbox"/> |
| 11. Bufety  | TAK | <input type="checkbox"/> | NIE | <input type="checkbox"/> |
| 12. Toalety   | TAK | <input type="checkbox"/> | NIE | <input type="checkbox"/> |
| 13. Warunki oglądania meczu z trybun  | TAK | <input type="checkbox"/> | NIE | <input type="checkbox"/> |
| 14. Furtki ewakuacyjne na płytę boiska<br>(niezablokowane, obecność stewardów)          | TAK | <input type="checkbox"/> | NIE | <input type="checkbox"/> |
| 15. Czystość siedzisk dla kibiców   | TAK | <input type="checkbox"/> | NIE | <input type="checkbox"/> |
| 16. Warunki pracy dla przedstawicieli mediów / czy dobre                                | TAK | <input type="checkbox"/> | NIE | <input type="checkbox"/> |
| 17. Przygotowanie i wyposażenie stanowiska dowodzenia                                   | TAK | <input type="checkbox"/> | NIE | <input type="checkbox"/> |
| 18. Liczba stewardów posiadających Certyfikat Stewarda PZPN: .....                      |     |                          |     |                          |

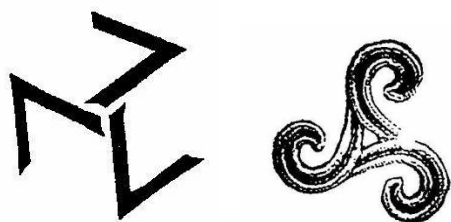
**ZAŁĄCZNIK NR 2: WYKAZ PRZYKŁADOWYCH SYMBOLI ZABRONIONYCH**

**LISTA PRZYKŁADOWYCH SYMBOLI ZABRONIONYCH**

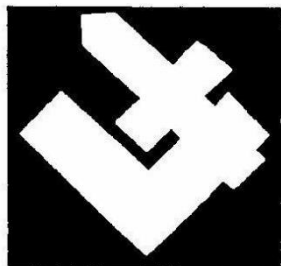
**(za: Polski Związek Piłki Nożnej oraz Stowarzyszenie „Nigdy Więcej”)**

|   |   |
|---|---|
|   | <p><b>SWASTYKA</b> – symbol hitlerowskiej partii <b>NSDAP</b>, w użyciu jest również w kilku wariantach. Pojawia się na polskich stadionach.</p>  |
|  | <p><b>KOŁOMIR – "KRZYŻ CELTYCKI"</b> – symbol "<i>White Power</i>", w Niemczech symbol zakazanego <b>Narodowosocjalistycznego Ruchu Niemiec/Partii Pracy</b>, popularny zwłaszcza wśród skinheadów, międzynarodowy symbol rasizmu. Często pojawia się na polskich stadionach.</p> |
|  | <p><b>KRZYŻ KU KLUX KLAN (KKK)</b> – kiedyś amerykańskiej, a dzisiaj międzynarodowej organizacji rasistowskiej, antysemickiej i antykatolickiej. Jej symbol pojawia się na polskich stadionach.</p>   |

|   |   |
|---|---|
|    | <p>Tzw. "<b>RUNA SIG</b>" – przed 1945 r. znak nazistowskiej <b>Niemieckiej Młodzieży Narodowej</b>, podwójna służyła jako symbol <b>SS</b>. Pojawia się na polskich stadionach.</p>                    |
|    | <p>Tzw. "<b>WILCZY HAK</b>" – symbol powojennej nazistowskiej organizacji terrorystycznej <b>Werwolf</b> oraz pancernych dywizji <b>SS</b>. Pojawia się na polskich stadionach.</p>                     |
|    | <p>Tzw. "<b>RUNA TYR</b>" (Tyr był germańskim bogiem wojny) – wykorzystywana jako symbol <b>SA</b> oraz wewnętrzne odznaczenie <b>Hitlerjugend</b> i <b>SA</b>. Pojawia się na polskich stadionach.</p> |
|  | <p>Tzw. "<b>RUNA ODALA</b>" – symbol <b>Hitlerjugend</b> i powojennej organizacji neonazistowskiej <b>Wiking Jugend</b> (zakazanej). Pojawia się na polskich stadionach.</p>                            |
|  | <p>Tzw. "<b>RUNA ŻYCIA</b>" ("<i>krwi i ziemi</i>") – symbol ruchów neonazistowskich. Pojawia się na polskich stadionach.</p>   |
|  | <p>Tzw. "<b>RUNA ŚMIERCI</b>" – symbol ruchów rasistowskich i antysemickich oraz neonazistowskich. Pojawia się na polskich stadionach.</p>  |



**"TRYSTYKA"** – znak rasistowski wykorzystywany m.in. przez **Ku Klux Klan**, również w lekko zmienionych wersjach. Często pojawia się na polskich stadionach.



Tzw. **"FALANGA"**, **"RĘKA Z MIECZEM"** – symbol **ONR "Falanga"**, przedwojennej organizacji faszystowskiej, a współcześnie **Narodowego Odrodzenia Polski**, powszechnie uznanego za neofaszystowskie. Często pojawia się na polskich stadionach.



Tzw. **"SS-Totenkopf"** – charakterystyczna czaszka z pizczelami, wzór wykorzystywany przez SS (dotyczy tylko wzoru przedstawionego obok) – obecnie symbol **Combat 18**, międzynarodowej neohitlerowskiej organizacji terrorystycznej. Często pojawia się na polskich stadionach.



**FLAGA KONFEDERACJI STANÓW POŁUDNIOWYCH** – symbol zwolenników niewolnictwa z czasów wojny domowej w USA. Używana m.in. przez **Ku Klux Klan**. Pojawia się na polskich stadionach.



**PRZEKRĘŚLONA GWIAZDA DAWIDA** – symbol o charakterze antysemickim. Pojawia się na polskich stadionach.



Tzw. **PAŃSTWOWA FLAGA WOJENNA (org. Reichskriegsflagge)** – flaga zakazana we współczesnych Niemczech. Jest symbolem gotowości do wojny w imię „białej rasy”.  
Pojawia się na polskich stadionach.



Tzw. "**CZARNE SŁOŃCE**" – symbol używany przez jeden z oddziałów **Waffen-SS** oraz przez współczesnych neonazistów.



Tzw. "**TOPORZEŁ**" – symbol przedwojennej faszystowskiej organizacji neopogańskiej **Zadruga**. Obecnie używany przez nacjonalistycznych neopogan.



Tzw. "**MIECZYK CHROBREGO**" lub **SZCZERBIEC** – symbol faszystowskiego przedwojennego **Obozu Wielkiej Polski (OWP)**, organizacji zdelegalizowanej. Pojawia się na polskich stadionach.



"**BIAŁA PIĘĆĆ**" lub "**PIĘĆĆ WHITE POWER**" (tłum. "*biała siła*") – symbol zaciśniętej pięści umieszczonej w wieńcu lub na tarczy z utraconym rogiem (**dotyczy tylko wzoru przedstawionego obok**). Jest to jeden z symboli stosowanych przez międzynarodowy ruch rasistowski, a w czasie II wojny światowej używany przez **Waffen-SS**. Często pojawia się na polskich stadionach.



"**BLOOD & HONOUR**" (tłum. "*krew i honor*") – hasło ze sloganu **Waffen-SS**. Obecnie nazwa organizacji neonazistowskiej. Pojawia się na polskich stadionach.



Symbol **Światowego Kościoła Twórcy** (znanego też jako **Kościół Twórcy**) – rasistowskiej organizacji pseudoreligijnej z USA, w Polsce występującej od 2001 roku.



Tzw. "**WRONA**" lub "**GAPA**" – **SYMBOL NSDAP** – symbol nazistowski. Pojawia się na polskich stadionach.



## SYMBOLIKA LICZB – PRZYKŁADOWE LICZBY:

- **18** = (1. i 8. litera alfabetu – AH) oznacza **Adolf Hitler**, symbol stosowany np. przez **Combat 18** – międzynarodową terrorystyczną organizację neohitlerowską, działającą także w Polsce.
- **28** = (2. i 8. litera alfabetu – BH) "**Blood & Honour**" (tłum. "*krew i honor*") – hasło neonazistowskie. Także nazwa organizacji rasistowskiej.
- **88** = (8. i 8. litera alfabetu – HH) "*Heil Hitler*" (np. w nazwie wrocławskiej grupy rasistowskiej **Konkwista 88**).
- **14** = czternaście słów – hasło rasistowskich terrorystów z amerykańskiej grupy **The Order** (tłum. "*porządek*").

## SYMBOLIKA LITER – PRZYKŁADOWE LITERY:

- **KKK** = **Ku Klux Klan** – amerykańska organizacja rasistowska, antysemitka i antykatolicka, znana z okrucieństwa.
- **WP** = "*White Power*" (tłum. "*biała siła*") – hasło **Ku Klux Klanu** i rasistowskich skinheadów.
- **NOP** = **Narodowe Odrodzenie Polski** – organizacja powszechnie uważana za neofaszystowską.
- **ONR** = **Obóz Narodowo-Radykalny** – przedwojenna organizacja faszystująca, nadal aktywna.
- **NF** = **Nazi Front, National Front** – organizacje faszystowskie.
- **NaRa** = narodowy radykalizm – radykalny nurt w ruchu rasistowskich skinheadów.
- **NR** = narodowa rewolucja lub narodowy radykalizm.
- **BH** = **Blood & Honour** (tłum. "*krew i honor*") – nazwa organizacji rasistowskiej.
- **NS** = narodowy socjalizm – doktryna polityczna **Adolfa Hitlera**.

## PODSTAWA PRAWNA:

### **Konstytucja RP:**

**Art. 13.** Zakazane jest istnienie partii politycznych i innych organizacji odwołujących się w swoich programach do totalitarnych metod i praktyk działania nazizmu, faszyzmu i komunizmu, a także tych, których program lub działalność zakłada lub dopuszcza nienawiść rasową i narodowościową, stosowanie przemocy w celu zdobycia władzy lub wpływu na politykę państwa albo przewiduje utajnienie struktur lub członkostwa.

### **Kodeks karny:**

**Art. 256.** Kto publicznie propaguje faszystowski lub inny totalitarny ustrój państwa lub nawołuje do nienawiści na tle różnic narodowościowych, etnicznych, rasowych, wyznaniowych albo ze względu na bezwyznaniowość, podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat 2.

**Art. 257.** Kto publicznie znieważa grupę ludności albo poszczególną osobę z powodu jej przynależności narodowej, etnicznej, rasowej, wyznaniowej albo z powodu jej bezwyznaniowości lub z takich powodów narusza nietykalność cielesną innej osoby, podlega karze pozbawienia wolności do lat 3.

**NOTATKI:**



**DEPARTAMENT ORGANIZACJI IMPREZ,  
BEZPIECZEŃSTWA I INFRASTRUKTURY**

**[bezpieczenstwo@pzpn.pl](mailto:bezpieczenstwo@pzpn.pl)**

**POLSKI ZWIĄZEK PIŁKI NOŻNEJ**